

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 163. — ŠTEV. 163.

NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 14, 1926. — SREDA, 14. JULIJA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

VEČ ŽRTEV EKSPLOZIJE SO NAŠLI

Enajst nadaljnjih še vedno pogrešajo. — Manjše eksplozije ovirajo iskalce, a nevarnost je minula. — Odrejena je bila preiskava. — Požar še vedno tli v razvalinah. — Trupla so našli v bližini kraterja.

DOVER, N. J., 13. julija. — Ko se je spravilo sedemnajst trupel iz razvalin mornariškega muničjskega skladišča pri Lake Denmark tekem večerajšnjega dne, je dosegel požar, ki je divjal od sobote popoldne naprej, neko neeksplozivno skladišče.

Štirinajst inčni izstrelki so pričeli zopet švigati po zraku. Preiskovalni oddelki so bili odpoklicani iz 500 akrov obsegajočega arzenala. Ker je močan veter podpihoval plamene, je obstajal nekaj časa strah, da bodo obnovljene grozote, ki so se pojavile v soboto popoldne, a požar je prenehal in zvečer je prevladovalo naziranje, da je nevarnost minula.

Skladišče v katerem so večeraj popoldne eksplodirali veliki izstrelki, je eno v skupini šestnajstih, ki so ušli požaru in eksplozijam.

Od vseh poslopij mornariškega arzenala je ta skupina najbližja Picatinny armadnemu arzenalu. Skladišče za torpedne bombe je le par sto črevljev proč. Če bi bila ta skupina mornariških skladišč uničena, bi bila uničena najbrž tudi armadna skladišča, v katerih je nagromadenih za \$35,000,000 eksplozivnih snovi.

Proti večeru pa je general Drum objavil, da je po njegovem mnenju minula nevarnost nadaljnjih večjih eksplozij.

Častniki in možje so preiskali ozemlje mornariškega arzenala ter dognali, da požar pojema, — je rekel.

Dosedaj so našli 17 mrtvih. Enajst do petnajst jih še vedno pogrešajo.

WASHINGTON, D. C., 13. julija. — Temeljita preiskava glede vzrokov nesreče pri Lake Denmark bo takoj vprijeti pod vodstvom mornariškega tajnika.

Tozadevno izjavo je podal večeraj popoldne pomožni mornariški tajnik Robinson po telefonskem pogovoru s tajnikom Wilburjem, ki je došel večeraj v Lake Denmark.

Dve preiskovalni komisiji bosta zborovali isto časno v Lake Denmark. Prva bo preiskovala vzrok nesreče ter precenila obseg škode, povzročene na vladnih napravah. Druga pa bo skušala ugotoviti škodo, povzročeno na privatni lastnini.

Pozno večeraj popoldne je pomožni mornariški tajnik Robinson, ki se je vrnil iz Herkimer okraja v New Yorku, ugotovil, da ne bodo razmišljali o nikakih načrtih za zopetno zgrajenje arzenala v Lake Denmark, dokler ne bodo preiskave dognale obsega škode, povzročene vsled eksplozije in požara.

DOVER, N. J., 13. julija. — Ko je postajala večeraj popoldne večja možnost nadaljnjih detonacij, so odredile vojaške oblasti povečane varnostne odredbe, proti izgubi življenj med civilisti. Vsled tega je bilo proglašeno vojno pravo v vaseh, ki se nahajajo v bližini nesreče, posebno v Hibernia, Rockaway in na drugi strani v Mount Hope.

Najprej so spodili iz hiš stotine prebivalcev ter jim dovolili povratek v ozemlje nevarnosti le med sedmo in deveto uro zjutraj ter tretjo in peto uro zvečer.

Potovanje krog sveta v 29 dneh.

Danes bo najbrž dovršeno potovanje krog sveta v devet in dvajsetih dneh. — Zadnja točka potovanja je New York

Soglasno z zadnjimi sporočili je zelo verjetno, da bosta potnika E. Evans in Linton Wells, ki sta se vkrcala pred 28 dnevi v New

Yorku, da napravita v tridesetih dneh potovanje krog sveta, dosegla svoj cilj. Moderna potnika pričakujejo v New Yorku danes popoldne.

Iz Boise, Idaho, so že sporočili njun prihod. Od tam bosta letela z aeroplanom v Cheyenne, Wyo. in od tam v poštini letalih v New York.

Če se ne bodo v zadnjih urah pojavile nepričakovane zapreke, bosta oba držna moža dosegla svoj cilj.

Zadnji svetovni rekord za potovanje krog sveta je dosegel leta 1913 Newyorčan Henry Mears, ki je rabil za potovanje 35 dni, 21

Obisk maroškega sultana v Parizu.

Pariška ljudska množica je prijazno sprejela maroškega sultana, a je izžvižgala španskega diktatorja Rivero. — Velike ljudske množice na cestah.

PARIZ, Francija, 13. julija. — S pompom in istimi ceremonijami, katerih more biti deležen vladar velike države je bil sprejet večeraj zjutraj v Parizu maroški sultan, Mulej Jusuf, prine vsel pravovernih.

Najvišji uradniki naroda, predsednik Dourmergue, ministrski predsednik Briand in vsi člani vlade z izjemo Caillauxa, ki je odletel v London, so ponižno stopicali po dolgem peronu Lyonskega kolodvora, da sprejmejo prvega maroškega sultana, ki je kdaj obiskal Francijo.

Zgodilo se je tudi prvič, da je maroški sultan potoval po morju, kajti stoletja stara tradicija se glasi, da mora kapitulirati ali sultan ali pa morje, če se vozi sultan po njem.

Poleg tradicij, katere je omajal, hoče Francija označiti ta obisk za pričetek nove dobe kolonialnega mira ter pokazati tudi sultanu silo in odločnost naroda, da ohrani neglede na stroške svoje kolonialno cesarstvo.

Sultan bo dobil odlično mesto v velikem vojaškem sprevodu, ki se bo pomikal po Champs Elysees proti grobu nepoznanega vojaka.

Oblečen v dolgo belo obleko, z meniško kapuco na glavi, je stopil sultan smehljaje iz razkošnega vlaka, ki ga je privedel iz Toulona, kamor je došel na krovu bojne ladje "Paris".

Sultana so odvedli nato po naltlačeno polnih cestah v njegovo stanovanje. Sprejem je bil izvanredno prisrčen in niti en sam dogodek ni motil slovesnosti, čeprav so pretili komunisti, da bodo vprijeti protidemokracije.

PARIZ, Francija, 13. julija. — General Primo de Rivera, španski ministrski predsednik in diktator, je bil izžvižgan od množice rojakov in nekaterih francoskih kritikov njegove administracije, ko je došel v Pariz večeraj zvečer, da se udeleži proslave Dneva Bastile.

Pričakovati je bilo demonstracij, in vprijeti se bile posebne policijske odredbe.

Obisk španskega ministrskega predsednika je precej kritiziralo časopisje levice. Čeprav se priznava, da je mogoče storil precej dobrega za Španijo, se ne more odobriti nekaterih njegovih metod v tej deželi demokratične prostosti.

Kakorhitro je došel vlak na postajo, se je zbrala množica, obstoječa večinoma iz Špancev in delavcev s komunističnimi težnjami, po cestah krog Quai d'Orsay postaje in ko se je odpeljal, ga je pozdravila cela povodenj žaljivk v njegovem domačem jeziku.

Policija je naskočila demonstrante s palicami ter jih osemnajst aretirala.

Truplo ženske v treh paketih.

BOSTON, Massé, 13. julija. — Za zidom Hill pokopališča, Mattapan okraj, je našel danes zjutraj neki delavec z bližnje državne farme tri pakete. Ko jih je odprl, je našel vsoje veliko presenečenje razkosano in previdno zavito žensko truplo.

minut in 35 sekund. Takrat pa se ni poslužil nikakih aeroplanov, ker je imel na razpolago le parnike in vlake.

Newyorški štrajkarji so siti štrajka.

Interborough kompanija pravi, da so številni stavkarji siti stavke. — Trdi tudi, da se je vrnilo na delo veliko število motornikov in drugih uslužbencev.

Kot deloma že večeraj poročano, je podaljšal Frank Hedley, predsednik Interborough Rapid Transit, milostni rok, ki ga je dal stavkujočim motornikom, premikačem in drugim uslužbencem poduljene in deloma naduljene železnice, tekot katerega bodo njih mesta odprta za nadaljnjih 24 ur.

Stavkarji niso zanikali, da se je vrnilo do večeraj zvečer 75 stavkarjev na delo. Med temi je tudi 33 motornikov. Nadaljni so objavili, da se bodo kmalu vrnili. To bi storili baje že poprej, a so se bali nasilja.

Podaljšanje milostnega roka se je izvršilo na prizadevanje bratovščine Interborough uslužbencev, ki je sploh odklonila soudeležbo pri stavki. Eksekutiva bratovščine je zahtevala podaljšanje roka, ker je mnenja, da bo stavka na ta način najhitreje končana. Družba je nadalje sporočila, da se je vrnilo izza izbruhavke več kot dvesto stavkarjev na delo.

Izza izbruhavke je izgubila družba na dohodkih skoro 211 tisoč dolarjev. Izguba na plačah pa je znašala kakih \$40,000.

Hedley je rekel, da ni "nervous wreck", kot trdijo nekateri lističi.

Grof Bernstorff središče pozornosti.

V Angliji se je unel velik boj za grofa Bernstorffa in proti njemu. Boj se vrši seveda le s peresi in črnolom.

LONDON, Anglija, 13. julija. — Sir Valentine Chirol, prejšnji inozemski uradnik londonskega lista "Times-a", je v nekem pismu protestiral proti navzočnosti grofa Bernstorffa v Angliji. Pismo je bilo predloženo profesorju Murrayu, ki je nato odvrnil, da je bil Bernstorff priznan v Nemčiji kot voditelj gibanja za vstop Nemčije v Ligo, da je imel v Franciji in na Poljskem na javnih zborovanjih govore v tem smislu in da se lahko z gotovostjo domneva, da bo eden nemških delegatov, ko bo Nemčija pripuščena v Ligo narodov. Raditega je diplomatično nemogoče zavrniti ga.

Potovanje zakladniškega tajnika.

WASHINGTON, D. C., 13. jul. — Zakladniški tajnik Mellon bo v kratkem, najbrž prihodnji teden, odpotoval v Evropo, a ne po poslih, temveč le za zabavo. Njegov prvi cilj obiska bo Rim, kjer živi njegova hčerka, ki je poročena z Davidom Este Bruce, ki je tam diplomatično nameščen.

Zakladniški tajnik namerava nato obiskati še nadaljna evropska mesta, katerih dosedaj ni še videl.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

Kralj Boris je baje na Českem.

Kralj Boris se mudi baje na Čehoslovaškem. — Glavno mesto je popolnoma mirno. — Potovanje kralja smatrajo za znak štabilnosti položaja v Sofiji.

DUNAJ, Avstrija, 13. julija. — Cilj in razlogi potovanja bolgarskega kralja Borisa vzbujajo še vedno spekulacije, a ljudje ne verujejo več govoricam, da je to potovanje v zvezi s političnimi zadregami.

Tukajšnji bolgarski poslanik je izjavil, da ni dobil oficijelno nikakih podrobnosti, da pa je šel kralj na počitnice v Švico. Rekel je, da dvomi, da bi obiskal kralj svojega očeta, prejšnjega kralja Ferdinandu, katerega ni videl že osem let.

Iz drugega vira se je izvedelo, da ni šel Boris v Švico, temveč na veliko posestvo, katero ima njegov oče pri Predni, v bližini Murany na Čehoslovaškem. Informant je tudi zanikal, da tiči v potovanju kak politični namen ter dvomi, da se bo kralj sestal s svojim očetom, ki se mudi sedaj na svojem posestvu v Koburg, Nemčija.

ŽENEVA, Švica, 13. julija. — Skrivnost, ki obdaja odpotovanje kralja Borisa iz Bolgarske, je bila še poglobljena, ko je tukajšnje bolgarsko poslaništvo obvestilo Associated Press, da je brez informacij glede domnevanega namena kralja, da pride v Ženevo in da sploh namerava potovati v inozemstvo.

Kot neutemeljeno so zavrnili poročilo z Dunaja, da namerava Boris odstopiti ter poročilo, da se namerava zaročiti s italijansko princesinjo Giovanno.

Mladi bolgarski kralj je izjavil pred kratkim, da je preveč zaposlen z rekonstrukcijo svoje dežele, da bi se mogel brigati za ženitev.

Dva in trideset let stari suveren je pred kratkim prejel štabnega poročevalca. Ass Press.

Tekom pogovora je rekel poročevalcu: Ko boste prišli v Ameriko, si boste mogoče izbrali ameriško nevesto. To bo ustanovilo družinske vezi med obema deželama.

Kralj se je pričel smejati ter rekel:

— Že poprej sem vam rekel, da ni za enkrat moj prestol dosti močan, da bi podpiral dve glavi. Tudi je navada na Bolgarskem, da je kaka domači sin s svojo poroko toliko časa, dokler ne odda svojih sestra. Res je, da sem oddal eno svojih sestra, a sedaj moram

ANGLIJA JE DALA FRANCIJI KONCESIJE

Anglija je dala Franciji koncesije glede dolga. — Iste koncesije hoče Francija tudi od Združenih držav. — Dogovor, podpisan v Londonu, vključuje varnostne in prenosne klavzule. — Nikakega trženja z bondi.

LONDON, Anglija, 13. julija. — Angleško-francoski dogovor glede vojnega dolga je bil končno dovršen in podpisan.

— M. Caillaux, — se glasi v oficijelnem ugovoru, katero je izdala večeraj zvečer angleška zakladnica, — je sklenil dogovor z Mr. Churchillom glede glavnih točk v zvezi s fundiranjem francoskega vojnega dolga v Angliji. Definitiven dogovor za fundiranje sta podpisala oba ministra v imenu svojih vlad.

Francoski finančni minister Caillaux je došel v London večeraj popoldne in sicer z aeroplanom. Po lunču v francoskem poslaništvu se je vršila v angleški zakladnici konferenca, ki se je končala z dogovorom.

Glasi se, da nudi ta dogovor Franciji več novih koncesij. Čeprav je letni obrok nominalno določen na 12,500,000 funtov, najbrž ne bo Francija plačevala te svote v teku prihodnjih petih let.

Glavno vprašanje, katero je bilo treba uravnati, je bilo vprašanje zavarovanja Francije za slučaj, da bi Nemčija zaostala v svojih reparacijskih plačilih. Glasi se, da se je Churchill v veliki meri udal francoskim željam v tem oziru.

Francija upa seveda, da bo sledila Amerika vzgledu Anglije ter vključila v dogovor varnostno klavzulo.

BRUSELJ, Belgija, 13. julija. — Belgijska vlada je zelo vznemirjena radi nenadnega padca belgijskega franka za 25 točk. Dolar je vreden sedaj 40 belgijskih frankov. Vlada namerava uveljaviti ostre odredbe, da ojači valuto.

PARIZ, Francija, 13. julija. — Francoski frank je bil vreden 39.63 za dolar, ko je bila danes zjutraj otvorjena borza. Večeraj je padel na 40, a se je popoldne malo opomogel.

iskati moža za drugo. Nato pa bom pričel iskati svojo lastno družico.

Kralj Boris, ki ni bil nikdar kronan in ki noče naprtiti deželi stroškov kronanja, je dostavil:

— Mogoče bova imela jaz in kraljica skupno kronanje, to bo zelo priprastno afera, ki ne bo zvezana z nikakimi stroški.

— Ali je res, — je vprašal poročevalca, — da hočete porabiti svojo domačo poroko kot politični kapital za pospešenje interesov Bolgarske?

— Gotovo, — je odvrnil kralj. — vsak glavar države želi storiti to. Dejstvo pa je, da sem zaenkrat preveč zaposlen z restavracijjo dežele, da bi se mogel ukvarjati z ženitvijo.

Vedno večji prohibicijski stroški.

WASHINGTON, D. C., 13. jul. — Martin Madden, kongresnik iz Illinois, je objavil večeraj, da so dovolili za izvedenje prohibicije v celem skoraj dva in štirideset milijonov dolarjev. To pomenja 13 milijonov več kot so dovolili v isto svrhu preteklo leto.

Normalen pridelek krompirja.

Iz Wakefield, Mass. poročajo, da bo pridelek krompirja v državah Nove Anglije za več kot 83 odstotkov normalen.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dyomimo, da Vam bo ta ponudba uga jala, posebno še, ako boste vpoštevali svoje korist in našo zanesljivo ter točno postrežbo.

Dinarji			Lire		
Din.	500	\$ 9.45	Lir.	100	\$ 4.20
Din.	1,000	\$ 18.60	Lir.	200	\$ 8.10
Din.	2,500	\$ 46.25	Lir.	300	\$ 11.85
Din.	5,000	\$ 92.00	Lir.	500	\$ 19.25
Din.	10,000	\$ 183.00	Lir.	1000	\$ 37.50

Za pošiljavo, ki presega 10 Desettisoč Dinarjev ali pa Dvatisoč Lir dovoljujemo poseben znesek primeren popust.

Nakazila po hrvaškem planu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.—

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Phone: CORTLANDT 4687 New York, N. Y.

je edino slovensko podjetje v New Yorku, ki ima vplačan predpisani kapital za izvrševanje poslov državne banke, ter se v soglasju s postavo samore inepovati banka.

Prisestvina za izplačila ameriških dolarjev v Jugoslavijo in Italijo: manj kot \$25. ali manj znesek 75 centov; od \$25. naprej do \$500. po 3 cente od vsakega dolara. Za večje svote po posebnem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

DOM SLEPIH V LJUBLJANI

Danes smo odpremili v Ljubljano XXV. pošiljatev za prepotrebni Dom slepih.

Sklad sicer počasi, toda sigurno narašča. Narašča kljub mlačnosti nekaterih in kljub očitnega nasprotstva, ki so ga nekateri pokazali v tej zadevi.

Toda dokler bodo zavedna slovenska društva prirejala prireditve v ta preblag namen, dokler bodo posamezniki z darovi izpodbujali sorojake k nadaljnjemu darovanju, dokler bo v nas vsch razvito sočustvovanje, smemo z vso pravico upati, da bodo imeli slovenski slepci v doglednem času največ, kar jim moremo dati — streho nad glavo in priliko za razvoj energije, ki jim je po izgubi vida ostala.

Lepa hvala vsem darovalcem. Pri porokah, krstih in drugih prireditvah, naj vam bo za vzgled rojak Rado Vavpotič z Astorije, L. I.

V tako plemenit namen rad vsakdo daruje.

Le ob pravem trenutku je treba idejo spoštiti ter udeležence sredi največjega veselja in navdušenja spomniti na naše najnesrečnejše brate.

XXV. POŠILJATEV ZA DOM SLEPIH V LJUBLJANI.

Anton Zagore, 100 Kider St., Wilkesbare, Pa.	\$ 1.00
Johu Kuzma, Box 466, Mingo Jet., O.	\$ 5.00
Fr. Barkopan, 5145 Butler St., Pittsburgh, Pa.	\$ 2.00
Fr. Uršič, Claridge, Pa.	\$ 1.00
Andy Levar, R. D. 1, Box 34, Cairnbrook, Pa.	\$ 2.00
F. R. Vavpotič, 248 Chauncey St., Astoria, L. I., nabral o priliki svatbe Miss Barbare Šuštar in George Lisjaka v newyorški slovenski cerkvi	\$31.00

Skupaj. \$42.00 D. 2,352.00

EKSPLOZIJA V NEW JERSEY

V soboto je nastala strašna eksplozija v municijem skladišču ob Denmark jezeru v državi New Jersey.

Posledice eksplozije so bile strašne. Časnikarski poročevalci niso mogli drugače označiti razdejanega ozemlja kot z besedami: — Niti v Franciji začasa svetovne vojne ni bilo slabše.

Nadaljna posledica bodo preiskave. Dve, tri, mogoče celo štiri preiskave. In pri preiskavah bo ostalo.

Katastrofa bo zdavnaj pozabljena, in vse bo postarelo.

Edino municijska skladišča bodo mogoče predstavili v nekoliko manj obljubene kraje, da ne bo ljudem, ko bo zopet začelo pokati, pokalo neposredno za petami.

Poleg mornariškega municijskega skladišča so se nahajale tudi ogromne armadne zaloge, ki se k sreči niso megle. V tem slučaju bi segalo opustošenje prav do Patersona.

Vojni tajnik Davis je rekel, da taka skladišča ne smejo biti preveč oddaljena od direkcijskih central in jih sleditega ni mogoče namestiti na samotnih otokih ter daleč v stran od železnic in drugih prometnih sredstev.

Toda, če človek vse natančno premisli, pride nehoti do tega zaključka:

— Ljudje, ki se poslužujejo TNT in drugih silnih razstreljiv za organizirano uničevanje človeštva, se ne smejo posebno pritoževati, če se jim orožje sproži ob nepravem, ob nezaželenem času. V reku "Kdor se meča poslužuje, bo z mečem uničen", je dosti velike resnice. Nežni ženski spol takozvane visoke družbe, ki je v voj-

nem času kar žarek samega patriotizma, se ne more dosti pritoževati, ako v mirovni dobi okusi nekoliko tistih "sijajnih" časov.

Katastrofa, ki jo je povzročila eksplozija TNT v bližini Dovera, N. J., je otročarija v primeri s stotisočkrat večjim uničenjem, povzročenim v enem samem dnevu svetovne vojne.

Dopisi.

Lorain, O.

Rekli boste, saj ni res. Če ne vjamete, pa bi se prišli sami prepričati, kako smo se 4. julija na pikniku S. D. Zad. Zveze dobro zabavali in koliko smeha je bilo. Kdor je doma ostal, mu je lahko žal. Pa zakaj neki, morda spet vprašate? No, naj vam pa povem. Bile so razne tekme, igre in ples z najboljšo godbo.

Zelo sigurne roke in noge ima Mr. Kragelj st. Zato je največkrat samokolnico s pokritimi oči mi skoz ozka vrata peljal. Tudi spalico jih je dosti zadelo, da je bilo dosti smeha. Najboljše so pa bile na tekne na 50 čevljev. Prve na vrsti so bile ta debele ženske. Ne vem, če je tako malo slovenskih žena debelih, ali noče nobena biti. Samo štiri so se odzvale iz nagrade je dobila Mrs. Angeja Kozjan iz Loraina.

Naslednja tekma je bila za suhe. Teh pa še uvrstiti ni bilo mogoče. Prva je bila Mrs. Ana Bošelj iz Clevelanda.

Nato so bili fantje ali pečlarji na vrsti. Tudi ti so se precej ponujali, da bi se kaj v svojo korist dobili, posebno naši so hoteli, da bi doma ostalo, pa je le odnesel Julij Spenko v Cleveland tretjo nagrado.

Tudi dekleta so rekle: Me bo mo pa doma obdržale nagrado, pa jih je vseeno prehitela Helen Spenko ter odnesla prvenstvo v sosednjo slovensko naselbino Cleveland.

Aha, nas pa ne bodo, so rekli fantki. Mi se pa ne pustimo. Zato se je Fr. Gradišek ml. iz 28th potrdil, da ni odšel praznih rok. Tudi deklice se nočejo Clevelandu podati, zato je urnih nog prva pretekla določeno mero Martha Kumšč. Mrs. Mary Bučar je mlada žena pa je vse druge prekosila. Pravijo da morajo biti možje povosd zadnji. Tudi tukaj so bili.

Da bi jih videli, so pa potem bolj hoteli, da so kar živo kopice naredili. Mr. Ludvig Radel iz Colingwooda jih je pa kar pustil ter prvi prišel na cilj. Tudi v vrečah so se trudile hoditi deklice in dečki. Zmagala sta Miss Ana Jakopin in zopet Fr. Gradišek.

Tako vidite, da je šlo "glah za glah" kot da se bi zmenili, da ne bi bil kdo jezen. Clevelandčani bodo imeli še v drugič korajžjo se z Lorainčani kosati.

Da bi bili v vsem enaki, so Clevelandčani pripeljali tudi gošče s seboj. Da bi slišali, kako so se z našim ujemali kot da bi vedno skup igrali. Zato je bil oder vedno poln plesalcev in plesalk.

Tudi čuharice in kelnarice smo imele dosti dela. Ena je bila bolj dobra in pridna kot druga. Ene so dale gorkoto, ene mrzlotu, druge za jesti in piti. Se jim lepo zahvalimo, če ne, ne bi mogli tako dolgo vzdržati. Tudi odboru kredit in vsem udeležencem, posebno Clevelandčanom in Barbentončanom, ki so nas prišli od tako daleč obiskat.

Tudi Slovenski Narodni Dom nas vabi na čisti zrak in veselo zabavo ter razne igre in zabave dne 15. avgusta. Na isti prostor, na Kosovo farmo. Pozimi se bo mo pa lahko v Domu greti in veseliti.

Dne 17. julija bosta dr. Jugoslovani S. D. Zveze in Bled S. N. P. J. priredili veselico za družino Kuhar, ki je izgubila svojega reditelja, po daljši bolezni 28. junija.

Pozdrav in svidenje, prihodnjič!

Navzoči.

Astoria, L. I.

Malo se čuje iz te naše male ali vendar lepe naselbine. Doživimo pa vendar trenutke, ki so vredni vpoštevanja.

Tako se je naprimer 11. julija vršila svatba novih poročencev

Miss Barbare Šuštar in George Lisjaka, ki je pravi jugoslovanski tip iz naše sosednje Hrvaške.

Svatba se je vršila na osmi cesti v New Yorku pod znano slovensko cerkvijo.

Žal mi je, da ne morem napisati, kar sem osebno doživel, vendar mi bodo pa ti trenutki ostali v spominu celo življenje.

Goste smo tvorili ljudje različnih narodnosti, Slovenci, Hrvatje, Madžari in Nemci. Vendar smo se združili vsi kakor v enega kavalirskega gosta ter je poteklo vse brez najmanjšega nedostatka. Ko sem vstopil, so mi pokazali celo zalogo subega in mokrega okrepčila. Zdelo se mi je, da sem v Trstu v "Porta Novi", kjer je imela stara Austrija zalogo za celo državo.

Jedila me niso dosti zanimala, tembolj sem se pa zabulil v sod, ki so imeli vsega z ledom obložene. Mislim sem si, da je škoda za led, ki se taja na brozgi, ki jo imenujejo danes pivo, prijatelj mi pa zaupno zašepeta, da vsebuje soček malo več kakor pol procenta in sicer ne manj kakor štiri. Nisem veroval in sem se rajši odločil za Noetovo pijačo, a po prvem kozarec mi je padla rosa na glavo, tako da je imela vsaka las svojo kapljico. Videl sem pa potem, da so oni, ki so se odločili za pivo ali oboje, niso nič na boljšem kakor jaz.

Pri vsem tem se je pa vršilo vse v najboljšem redu, samo jaz sem ga malo počikal, ker sem hotel nevesto vzeti ženinu izpod nosa, da zapleševa čardaš. S težavo so mi dokazali, da rvesta ne sme iti precej plesat, dokler ji ne skinejo vene z glave. Iz tega mučnega položaja me je rešil častiti gospod župnik, ki je rekel, da ase vene že sme odložiti takoj po večerji. Še nikdar nisem tako z veseljem molil pred večerjo kakor tedaj.

Pogrešali smo pa Mr. in Mrs. Sedjek, sestro neveste. Zakaj jih ni bilo ...?

Posebno jaz sem jih pogrešal, ko sem s privoljenjem ženina in neveste napravil malo kolekto za dom našim slovenskim slepem v stari domovini.

Bratje Hrvatje mi naj oprostijo, ko sem jim v pomanjkljivi hrvaščini obrazložil pomen te kolekte.

Gospodu F. Režegu se lepo zahvalim, ki je prestavil moj nagovor v madžarščino. Videl sem, da ni bilo treba dosti pojasnila, ker odzvali so se vsi.

Imena darovalcev mi ni bilo mogoče zapisati, vem le, da je družina Jože Peršak poklonila \$5. Bilo je še več petakov, pa žali bog ne morem drugega kot v imenu nesrečnih slepcev reči: hvala vsem. Tudi prečistiti duhovščini najlepša hvala za dar.

Nabral se ravno 31 dolarjev. Pri preštevanju denarja je bil navzoč častiti gospod župnik.

Tako se vsem gostom še enkrat lepo zahvalim za požrtvovalni dar, posebno pa novoporočence. Želim jim srečno in lepo novo življenje, ki sta ga započela. Imejta zavest, da vama bo drobčina, ki je padla z bogato obložene mize v korist nesrečnih slepcev, v tolažbo morebitnih grenkosti, ki vaju čakajo v zakonskem življenju.

Pozdrav!

F. R. Vavpotič.

KRVAV VIDOVDAN

Na Vidov dan je bilo v Trbovljah slavnostno odkritje spominske plošče Orjunašem, ki so padli pri spopadu s komunisti dne 1. junija 1924. Slavnosti se je udeležila okoli 500 Orjunašev v kroju in več sto v civilnih oblekah. Po slavnosti so se pripeljale čete v Ljubljano, da se udeležijo na dvorišču bivše St. Peterske vojašnice razvija prapora Orjunaš St. Peter — Vodmat. Obe slavnosti sta potekli brez incidenta.

Po razviti prapora Orjunaš St. Peter-Vodmat je bil projektiran obhod po mestu. Pred odhodom iz St. Peterske vojašnice je bilo vodstvo Orjunaš obveščeno, da je policija prepovedala pasiranje Šelenburgove ulice, kjer se nahaja, kot znano, italijanski konzulat. Radi tega so se vršila med Orjunaš in policijo pogajanja. Policija trdi, da je vztrajala na svoji prepovedi, Orjunaši pa trdijo, da gre za nesporazumljenje, vsled katerega so hoteli Šelenburgovo ulico po striktni odredbi vodstva brez vsakih vzlikov mirno in dostojno pasirati. Baje je hotel policijski ravnatelj Guštin obhod po mestu sploh prepovedati, veliki župan dr. Baltić ga je pa dovolil pod pogojem, da povorka ne pasira Šelenburgove ulice, kjer se nahaja, kot znano, italijanski konzulat.

Ko je prišla povorka, na čelu ji močna akcijska četa s čeladami, za njo pa skupina 38 praporjev, mimo franciskanske cerkve, je našla vhod v Prešernovo ulico zaprt z močnim policijskim kordonom. Zato je korakala po Wolfovi ulici mimo Kazine. Tudi tu je našla na policijski kordon. Prišla so se pogajanja, ki pa niso uspela. Službujoči policijski komisar je Orjunaš pasiranje Šelenburgove ulice kategorično prepovedal.

To je povzročilo v vrstah Orjunašev veliko razirjenje in prav malo je manjkalo, da Orjunaši niso navahali na kordon ter ga predrl, kar bi se jim bilo spričo velikega števila sigurno posrečilo. Naenkrat pa je zadonelo polvelje predsednika Orjuna dr. Leontića "Natrág". Orjunaši so nato odkorakali po St. Peterski cesti v St. Petersko vojašnico, kjer je bil razhod, naker se je pričela veselica.

Okrog pol 19. je odšel okrog 100 mož broječ oddelek Orjunašev, ki so se veselili, češ, da gre na veseljejem. S šentpeterske ceste so krenili Orjunaši po nezastraženi Prešernovi ulici. V višini trgovine Bata se jim je vršel nasproti močan oddelek policije, ki jim je zastavil pot. Razvilo se je prerekanje. Policija je skušala potisniti Orjunaše z vso silo nazaj. Nato so si sledili dogodki z bliskovito naglico. Nekateri očividci trdijo, da je pričela policija Orjunaše neusmiljeno nabijati s pendreki. Ko je pobila enega od njih na tla, je počil nenadoma strel, kdo ga je oddal, ne vedo povedati. Prve mu strel je sledilo v prav kratkem času še veliko število strel, oddanih tako iz vrst policije, kot iz vrst Orjunašev.

Računajo, da je bilo oddanih vsega skupaj okrog 70 strel. Pol-

streljanju sta se nasprotnika drug od drugega odmahnila.

Drugi opisujejo stvar drugače: Ko so jeli udrihati stražniki po Orjunaših s pendreki, se je začel iz vrst Orjunašev prvi strel, vsled česar se je razvilo med policijo in Orjunaši kratko medsebojno streljanje, naker so stopili zopet v akcijo pendreki, vrhutega pa tudi policijske sablje in so Orjunaši zbežali. Po tretji verziji se je vršila stvar sledeče:

Ko so prikorakali Orjunaši v Prešernovo ulico, jim je prihitela nasproti policija, na čelu ji službujoči funkcionar, k njemu je pristopil poveljnik skupine Orjunašev in začela sta se prerokati. Policijski funkcionar je vpil, da pasiranje ulice ne dovoli, Orjunaš pa je kričal, da gredo kljub temu naprej. Med tem je priskočil eden policijskih stražnikov ter pobil enega od Orjunašev s pendrekom na tla. Nato se je pričelo streljanje.

Orjunaši, povečini nekdanji četniki, so se vrgli po vojaški na tla, zato so dobili policijske strele večinoma v čelade, dočim so ranjeni policijski stražniki v noge. Katera od teh treh verzij odgovarja resnici, bo ugotovila preiskava.

Pri revolverskem spopadu je tekla na obeh straneh kri. Na strani policije so bili ranjeni: rajonski nadzornik Marko Gheršnich, ki je dobil strel v koleno, višji nadstražnik Humer, ki je dobil strel v stegno in nadstražnik Hlebee, ki je bil takisto ranjen na nogi. Poškodbi prvih dveh sta težji, dočim je Hlebeeva poškodba neznatna.

Na strani Orjunašev je bilo več lahkih poškodb. Nekateri so imeli strele v jeklenih čeladah, ki so jih obvarovale smrti.

Ranjence je obvezal dr. Jamar, naker so bili prepeljani ranjeni policisti z rešilnim vozom v državno bolnico. Hlebee so takoj odpustili v domačo oskrbo.

Po čudnem naključju je zahtevalo streljanje v Prešernovi ulici daleč od "bojišča" smrtno žrtev. Branjevka Josipina Cerar je slišala na Pogačarjevem trgu streljanje. Vsled tega se je žena tako prestrašila, da jo je zadela kap ter je med transportom v bolnico umrla.

Že med incidentom in neposredno po incidentu v Prešernovi ulici je bilo aretiranih večje število Orjunašev. Kasneje je prikorakal močan oddelek orožništva pred St. Petersko vojašnico, na katere dvorišču se je vršila, kot je bilo poročano, ob priliki razviti prapora Orjuna Sv. Peter-Vodmat orjunaška veselica. Na veselični prostor na dvorišču so prikorakali orožniki z nasajenimi bajoneti, držč puške na gotovo. Tako so zaprli vsem udeležencem izhod. Nato so dame odpodili, vse Orjunaše pa telesno preiskali. Vsak, pri komur, so našli orožje je bil uklenjen in odgnan v zapor.

Okrog 1. ponoči je vdrla policija ponovno v St. Petersko vojašnico in sicer topot v sohe, kjer prenočevali izvenljubljanski Orjunaši. Aretirala jih je v posteljah, uklenila in tirala v policijske zapore v justični palači.

Peter Zgaga

V nekem newyorškem listu je začel bivši nemški kaiser Viljem objavljati serije člankov pod naslovom "Kako je Nemčija izgubila vojno".

Kajzerju je dosti lažje povedati, kako je Nemčija izgubila vojno, kot pa Francozom povedati, kako so jo dobili.

Pred nekim zveznim sodnikom New Yorku, se vrši obravnavo proti trem uglednim butlegarjem, ki so kupčevali z žganjem na debelo.

Imeli so na razpolago parnik in kadar so s parnika razkladali blago, so bili najmanj tudi trije uniformirani policisti navzoči.

Ko je sodnik butlegarje vprašal, zakaj so morali biti policisti poleg, je eden njih odgovoril: — Zato, da je bilo bolj sigurno ...

Dva potnika sta prepotovala svet v tridesetih dneh. Na tem kratkem potovanju sta videla dosti in nič.

Nihče ne ve, kaj so pravzaprav sanje. Učenjaki so že dosti ugibali o tem, pa ne zadenejo prave. Dokazano pa je, da se sanje večsah uresničijo.

Tu dni je poročalo časopisje o temle zanimivem slučaju:

— Neki uradnik, ki je stanoval v velikem boardinghousu, je zjutraj smeje pripovedoval svojim tovarišem pri zajtrku, da se mu je ponoči sanjalo, da je našel bankovce za sto dolarjev.

Malo so se zasmeli in stvar je bila pozabljena. Uradnik se je odpravil v pisarno. Po preteku treh minut pridrvi ves žareč nazaj v boardinghouse ter vihti v roki stotak. — Našel sem ga, dva bloka od tukaj sem ga našel na cesti. Sanje so se mi uresničile. Preseñeñena njegovih tovarišev ni bilo mogoče opisati.

To zgodbo sem pripovedoval te dni v Downtownu. Rojaki so jo z zanimanjem poslušali ter pripovedovali tudi iz svojega življenja dogodke, ko so se jim sanje uresničile.

Le eden med njimi je jezno kimal ter ni mogel pozabiti moje zgodbe.

— Torej praviš, — da je sanjal, da je našel stotak in da ga je zjutraj res našel.

— Da, tako pravi poročilo.

— Ali ni mogel sanjati, da je našel tavitent dolarjev?

Ko so mladi punce očitali, da je njena kopalna obleka n-normalna, je samozvestro odvrnila: — Ali ne veste, da je po pošti strogo prepovedano pošiljati n-normalne stvari? Jaz sem pa kopalno obleko v koverti po pošti dobila.

Jaz bi šel zate na keno sveta, — je rekel zaljubljenec svoji oboževanki.

Ona je zazdelala rekoč: — Naj res, pa pojdi.

Neki človek se je vrnil z dolgega potovanja.

Prijateljem je pripovedoval, kje in kot je hodil ter omenil, da je bil tudi v Rimu in da so ga tam celo dve uri zaprli zasran razčlajenja veličanstva.

— Kako si se pregrešil?

— O nič, malo dobre volje sem bil, ko sem gledal veliko kraljevsko parado, pa sem kralju jezik pokazal. Takoj so me aretirali. Ko sem pa na policiji rekel, da je Mussolini clajt, so me takoj izpustili.

Na Vidovdan, največji jugoslovanski praznik, so se vršile v Ljubljani velike demonstracije. Dosti oseb je bilo ranjenih. Oblasti pravijo, da so bili demonstrantje pijani.

Je že tako pri nas, da noben praznik in nobeno žegnanje ne more preiti brez krvi in pijače.

UGODNA PRILIKA in DOVOLJ ČASA

POSLUŽITE SE JE.

Za vse zneske, ki jih prejmemo kot vlogo na "SPECIAL INTEREST ACCOUNT" do

13. julija,
plačamo po 4% obresti že od
1. julija.

nato se pa vloge zopet prično obrestovati s prvim vsakega meseca.

Ako še nimate naše vlozne knjižice, preskrbite si jo sedaj. Vlogo lahko pričnete že z zneskom \$5.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

V grobnici ruskih carjev.

Ko so prišli boljševiki na krmilo, niso odprli samo skrbno hranjenih tajnih arhivov, temveč so preiskali tudi celo vrsto historičnih grobnic, med drugim tudi več carskih grobnic v cerkvi Peter Pavlove trdnjave v Petrogradu, v katerih počivajo ruski carji od Petra Velikega dalje. Če je bilo že popolnoma ohranjeno truplo Petra Velikega izredna zanimivost, je povzročila grobnica Aleksandra I., pravo senzacijo.

Legenda pripoveduje, da car Aleksander takrat, kot se je trdilo, namreč dne 1. decembra 1825, sploh ni umrl, temveč da so položili v grobnico truplo nekega neznanca. To je prvi del legende, na katerem utegne biti končno nekaj resnice. Drugi del legende pripoveduje, da je živel car Aleksander I. dolgo časa v nekem samostanu ter da je potoval proti koncu svojega življenja po Rusiji kot siromašen menih. Stari romar Fjodor Kuznič je res eksistiral. To je historično dokazano. Mogoče je, da ga je obdajalo nekaj skrivnostnega — v Rusiji kar mrgoli, kot znano, Dostojevskijevih tipov — toda da bi izviral iz najvišjih krogov, ni dokazano. Trdi se, da je nastala legenda vsled nenadne smrti Aleksandra I. v daljnem Taganrogu, ki se je zdela mnogim ljudem neverjetna.

S tem večjo napetostjo je pričakovalo ljudstvo, da se grobnica odpre, dasi ni nihče resno o tem dvomil, da bodo našli v grobnici pristnega Aleksandra. Odprli so grobnico in — bila je prazna. Kje je ostalo truplo Aleksandra I., je ostala zagonetka.

Legenda o Fjodoru Kuzničju ki najbrže ni nastala brez vsakega vzroka in glede katere je celo Šchilder, znani raziskovalec zgodovine življenja Aleksandra I., in njegovega časa, mnenja, da ni brez vsakega jedra resnice, s tem ne bo izginila, nasprotno, morajo celo kritični duhovi sedaj spričo dejstva, da je bila njegova grobnica prazna, — razmišljati, kako naj stvar pojasnijo.

Ko so odprli sarkofaga Petra Velikega in Katarine II., je stala pred vzhodom trdnjave velika množica radovednežev. Neko staro ženšče je dejalo porogljivo: — Ljudje božji, pazite se, Katarina ne pozna šale! — Podzemski prostor, v katerem se nahajajo sarkofagi, je bil medlo razsvetljen s svečami in svetilkami, ker električna razsvetljava ni funkcionirala. Na stenah so visele številne podobe svetnikov, iz katerih pa so dragoceni kamni že izginili. Udarci kladiv so doneli po prostoru, na stropu visleče kadičnice so rahlo rožljale. V dolgih vrstah so stali preprosti sarkofagi mrtvih vladarjev in vladaric Rusije.

Eden od delavcev je klical: — Pazite, takoj bomo videli Katarino Veliko! — Kladiva, dleto in kisiokovi plameni so delovali neprenehoma, kljub temu pa je trajalo celo uro, predno so delavci dvignili pokrov sarkofaga. Prikazala se je rmena lesena krsta z masivnimi srebrnimi okraski.

Na pokrovu sarkofaga se je nahajalo razpelo iz slonove kosti, zraven pa pergamentni zavoj, od katerega so viseli rdeči pečati, čez par minut so zagledali prisotni smrtne ostanke "Severne Semiramide". Kaj je ostalo od nje? Očividno je ni balzamiral močnejše svoje stroke. Truplo je popolnoma upadlo, nagubana koža pokriva obraz, čigar potez ni več spoznat. Dobro ohranjena baroka, ki je postala zelenkasto-rumena, je premaknjena, med čelom in robom baroke se vidijo gosti beli lasje carice. Roke sklenjene nad prsmi, so kot iz rumenega voska. Na večih prstih se nahajajo prstani z velikimi dijamanti.

Obлека carice je od težkega svetlo modrega damasta, ki razpada ob vsakem dotiklaju — na l. o. g. ima carica popolnoma ohranjene jutranje čevlje iz bele avile, s rdečimi zaponkami — od nogavice, ki so od rdečih svile, je malo ostalo.

Preko prsi ima carica moder-

trak, na katerem visi neki red. Ta red je pokrit z rubini, smaragdmi in demanti, iz katerih so sestavljene inicialije Katarine — razen tega je pritrjen na traku zlat križ z rubini in safirji. Visoko baroko obdaja dragocen diadem z biserov in dijamantov. Poleg caričine glave leži starinska sveta podoba, v katerih so se spoznale s težavo poteze Izveličarja.

Komisija je sestavila protokol nakar je sarkofag zopet zaprla. Dragocenosti je pustila komisija nedotaknjene, pozneje so odprli krsto ponovno, vzeli dragocenosti ter jih oddali državi blagajni.

Par dni pozneje so odprli sarkofag Petra Velikega. Truplo je bilo očividno balzamirano od večjega strokovnjaka. Velikanska postava Petra je bila izredno dobro ohranjena, še bolj pa poteze njegovega obraza. Izraz obraza vzbujal strah, poteze obraza se zde kot od bolečine skremžene, kar je morda v zvezi z nezasišnimi mukami, ki jih je pretrpel Peter radi svoje bolezni tik pred smrtjo. Prizor je bil nepozaben in pretresljiv. Nekateri delavci so se obrnili proč.

Ta obraz je bil kljub preteklim dvesto letom značilen. — Temne brke in gosti, nekoliko osiveli lasje so bili dobro ohranjeni. — Prvotako je bila koža na obrazu in rokah popolnoma intaktna in oblika rok popolnoma nič podobna skeletu.

Truplo Petra Velikega je bilo obleženo v temnozeleno vojaško suknjo z brušenimi kamenitimi gumbi, na nogah je imel Peter visoke škornje iz črnega usnja.

Prsi je krasila temnomodra šerpa z dvema redoma, od katerih je bil eden ruski, drugi nizozemski. Na desni roki je blestel velik dijamant, na vratu je visel zlat križec in majhna sveta podoba iz slonove kosti. Posebno zanimiva je bila zvita olinata slika, na kateri je bil naslikan Peter Veliki, ko dela v neki nizozemski ladjedelnici.

Boljševiki so odprli še par grobnic in trdnjavijske cerkvi, dokler niso končno na intervencijo Lunačarskega s tem prenehali.

NOJEVA JAJCA

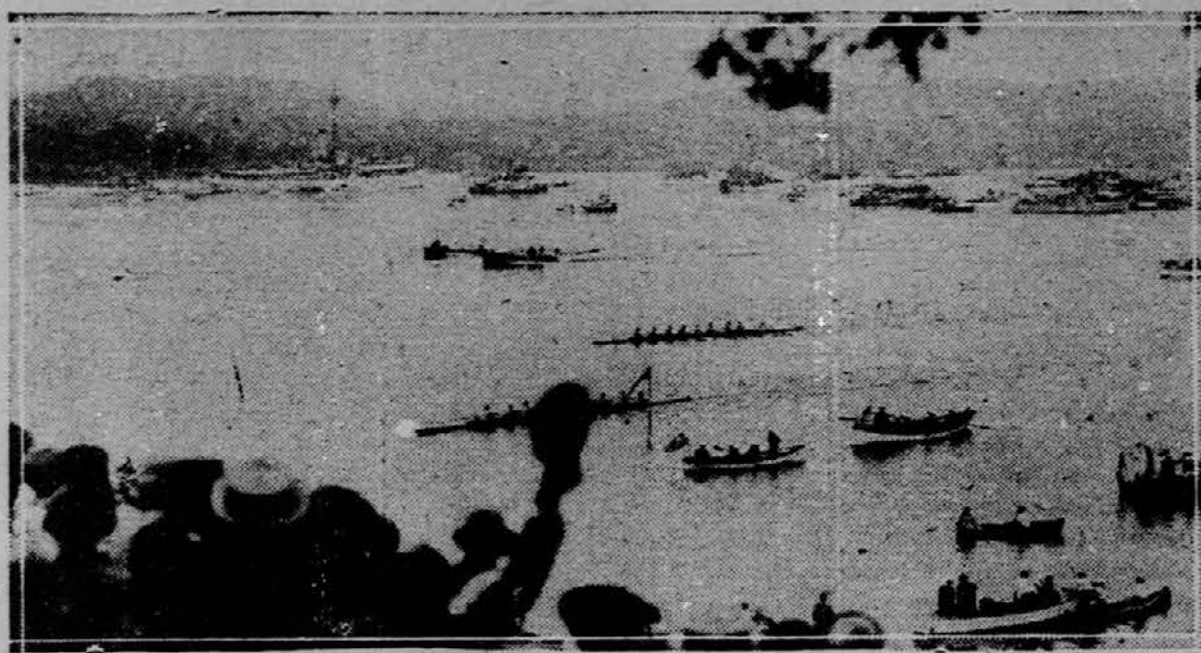
Med vsemi pticami leže noj največja jajca. Velika so kakor o troška glava in tehtajo poldrug kilogram, včasih celo dva. Po vsebini oziroma hranivni odgovarjajo 24 kurjim jajcem. Vsaka samica izleže na leto približno 12 do 20 jajc, ki so snežnobele ali pa svetlorjavkaste barve. Valijo jih okoli 45 dni. V zadnjih letih, ko so začeli udomačevati noje, jim odvzamejo takoj vsa jajca, da se umetno izvalje. Pri tem se je pokazalo, da leže samica tekom svoje valilne dobe neprestano jajca, ako se ji vedno odzema. Na ta način se je začelo število nojev zopet hitro dvigati, ko so se malo poprej že nekateri bali, da bodo domačini noja v kratkem času popolnoma iztrebili. Ker se boje, da se ne bi izvozilo preveč jajc, zato so afriške države in kolonijalne oblasti nastavile zelo visoko carino na izvoz.

Umor gangsterja.

Jakoba Lupovica, znanega policiji in okolič, po kateri se je klatil, kot "Judge", je ustrelil neki nepoznani na dvorišču za hišo št. 190 Orchard Street v New Yorku. John Halvek, upravitelj hiše, je sporočil detektivno-mu Lynchu in Mitchellu, da so igrali na dvorišču "crap" igro. Krog polsedne ure zvečer je slišal dva strela in ko je pogledal ven, so se razpršili igralci na vse strani. Lupovic se je opotekel na cesto ter padel na vogalu Orchard in East Houston Street. Policist, ki je dospel na lice mesta, je poklical ambulanco, a ko je slednja prišla, je bil Lupovic že mrtev.

Kot razvidno iz zapisov v policijem glavnem stanu, je bil Lupovic od leta 1914 naprej že sedemkrat aretiran zaradi vloma, tatvin in kršenja parole.

VESLAŠKE TEKME

Pred kratkim se je vršila veslaška tekma med študenti Yale in Harvard vseučilišča. Harvard študenti so bili poraženi. Tekmo je opazoval nad sedemdeset tisoč oseb.

KAKO BI SE ODLOČIL

Pred kratkim je neki policist v Londonu na svojem obhodu zaslišal zvenket razbitega stekla in ko je planil okoli vogala, je baš ugledal vlomilca, kako je iz izložbene okna juvelirja pobasal kup prstanov ter ugledavši policista, — zbežal. Stražnik je skočil za tatoma pa je prstane vrgel od sebe v upanju, da bo policaj iste pobiral, njega pa pustil, da ubeži. — Toda zmotil se je. Policaj ga je zasledoval še dalje ter ga končno tudi prijel, prstane pa je med tem nekdo drugi pobral ter izginil. Juvelir je seveda zatrjeval, da je policaj ravnal napačno ter da bi si moral prej zagotoviti ukradeni blago kot pa tatu, toda Scotland Yard (londonsko policijsko ravnanstvo) je pa reko, da je policaj ravnal pravilno ter da se mora v vsakem slučaju tako postopati, kakor je to storil ta stražnik. Kako bi se odločil ti?

Morski svetilnik sredi morja je bil več kot deset tednov takorekoč odrezan od sveta. Vihar, ki je ves ta čas divjal, ni dopuščal, da bi ob svetilniku pristalo katerokoli morsko vozilo. Mimovozeči parniki so poročali, da je svetilnik razsvetljen ter da stoji spodaj nekdo človek, in sicer vsak čas. Ko je končno pomoč prišla, so našli le enega čuvaja na svetilniku, in ta je bil skoraj blazen. Njegov tovariš je nenadoma umrl zadet od srčne kapi, on pa je ostal sam z mrtvim truplom. Kaj naj stori, ni vedel. Ako mrtvega pokoplje v morje, mu ne bodo verjeli in lahko se zgodi, da ga obtožijo in obsodijo radi umora svojega tovariša. V sobi ga pa tudi ni mogel pustiti. Zato ga je nesel ven na hodnik in ga tam privezal, da ga ne bi vihar odnesel. Kaj bi storil ti v enakem slučaju?

Pred nekaj leti je francoski farmer Kuhne na bregu reke Allier čakal na svojo ženo, ki je šla v vas da leže samica tekom svoje valilne dobe neprestano jajca, ako se ji vedno odzema. Na ta način se je začelo število nojev zopet hitro dvigati, ko so se malo poprej že nekateri bali, da bodo domačini noja v kratkem času popolnoma iztrebili. Ker se boje, da se ne bi izvozilo preveč jajc, zato so afriške države in kolonijalne oblasti nastavile zelo visoko carino na izvoz.

Belgijec Goethen je šel s svojo ženo na gore. Plezala sta po skalah, navezana na vrvi. Kar naenkrat ženi spodrsne in pade čez rob prepada. Vrv je vzdrla, toda možu je bilo nemogoče, da bi ženo potegnili kvišku. Poskušal je na vse mogoče načine, kako jo rešiti, a vse zastoj. Končno je popoldnoma onemogel. Noč se je bližala, mraz je pritiskal vedno huje, bila sta na tem, da zmrzneta. Ona, viseča na vrvi nad prepadom, ga je nečeto-krat prosila, naj vrv prereže ter reši sebe, da bo otrok, katerega sta doma pustila, imel vsaj očeta. — On pa ni hotel nič slišati o tem in je rekel, da hoče z njo vred umreti. In tako bi se bilo tudi zgodilo, da ni v zadnjem trenutku prišla

MORSKI VALOVI

Oceanografi študirajo morske valove zelo natančno in jih razlagajo po vseh znanih principih. — Netrokovnjaka pa zanima večji del samo višina valov, v katerih je navadno izražena tudi jakost. Visoki valovi dajo namreč vselej povod morski bolezni, ki pokvari človeku včasih vse užitek morske vožnje. Višina valov so do zadnjih časov več ali manj pretiravali, to pa iz enostavnega razloga, ker so opazovali valove iz gugalnice se ladje morda ravno tedaj, ko se je bližala vrhu vala. Čoln ali ladja sta bila tedaj v poševni legi, vidni kot se je s tem povečal, in tako je nastala optična prevara. Po zanesljivih podatkih raznih oceanografov Bertin, Kruemmela in drugih, so najvišji valovi visoki komaj 15 do 16 metrov. Valovi, ki so tako visoki kot gora, spadajo med bajke. Vendar pa je taka višina valov zelo redka. V sredozemskih morjih doseže povprečna višina navadno do pet, v odprtih oceanih pa do enajst metrov. Pač pa dosežejo valovi izredno višino, ako buta morska voda ob strojno visoko obrežje ali pa ob svetilnik.

Tako so opazili pri svetilniku pri Plymouthu celo 32 metrov visoke valove. Vsled visokih valov zlasti v viharnem času, je bila vsaka paroplovba otežkočena, da ne govorimo še celo o malih ribiškimi ladjah, kar je za obrežno prebivalstvo še huje, ker jih ribištvu v prvi vrsti prehranjuje. Da bi se vršili ribji lovi oziroma paroplovbe nemoteno tudi ob viharnem času na razburkanem morju, so začeli poskušati z različnimi sredstvi pomiriti morje. V tem oziru so se zelo dobro izkazali olje, petrolej in milnica. — Ker so pa ta sredstva precej draga, ker jih je treba pri tem procesu jako dosti, zato so se začeli posluževati tudi one ribje masti, ki je sicer neporabna. Poizkusi z njo so se jako dobro obnesli. Pred kratkim pa je prišel ameriški inženir Brasher čisto slučajno na neko novo sredstvo. Ko je namreč kopal neke rove v bližini morske obale pri New Yorku, mu je iz neke cevi začel uhajati pomalen stisnjeni zrak. V svoje začudenje je opazil, da je poprej razburkano morje postalo nenadoma mirno daleč na okrog. Pozneje je začel delati poskuse v večjem obsegu, pa so se mu vsi prav dobro obnesli. Po njegovem načrtu bodo sedaj vse moderne ladje opremljene s cevmi, v katerih se bo nabhajal stisnjeni zrak. Te cevi bodo imele na zunanji strani ladje majhne luknjice, skozi katere bo od časa do časa uhajal stisnjeni zrak.

Štrajkarji metali kamenje na stavkokaze.

KANSAS CITY, Mo., 12. julija. — Ker so unijski tesarji zaštrajkali, je najela tvežka, ki vrši popravila pri Reserach Hospital, skebe. Včeraj popoldne se je pojavila na ulici skupina štrajkarjev ter začela metati kamenje na skebe. Štrajkarje je pregnala policija.

pomoč, nakar sta bila oba rešena gotove smrti. Kaj bi storil ti na njegovem mestu?

ZAGONETEN UMOR

Te dni so našli pod levim bregom reke Sovratke med Prizrenicami in Modricami na Moravskem v kopici sena umorjeno Francisko Brazdilovo, 20-letno delavko iz Hrlie. Brazdilova je bila zaposlena v sladkorni tovarni v Prizrenicah. Zadnjič se ni vrnila iz tovarne. Starši so jo začeli iskati. V soboto ponoči in v nedeljo so hodili okoli znanecv in spraševali, da-li je kdo videl njihovo hčerko. Iskali so jo še nadalje, toda vse prizadevanje je bilo zaman. O dekletu ni bilo duha ne sluha. Nihče ni vedel, kam je izginila. Ugotovili so samo to, da je v soboto po prejemu tedenske mezde odšla proti domu.

Šele v ponedeljek, ko so koseci na travnikih pospravljali seno, so našli njeno truplo v kopici. Na prsih je imela več globokih ran. Okrog vratu je bil zadržan jermen, kar je pričalo, da je morilec svojo žrtev ubil in privelel na travnik. Med prebivalstvom je vzbudil bestialen umor splošno ogorčenje. Orožniki so baje morilec že za petami.

Za Dom slepih so darovali.

Mr. Rado Vavpotič je poslal \$31.00, katere je nabral ob pri-liki poroke Miss Barbare Šuštar z Mr. George Lisjakom v New Yorku.

Anton Zagore iz Wilkesbarre, Pa. je poslal \$1.00.

John Kuzman iz Mingo Junct. Ohio, nam piše: Priloženo dobite Money Order za \$48.20. Od te svote pošijite \$37.20 na označeni naslov v staro domovino; \$6.00 je naročnina za list, \$5.00 je pa za slepce v Ljubljani.

Rojak Fr. Barkopan je poslal iz Pittsburgha \$2.00.

Pittsburski Frank Uršič je poslal iz Claridgea \$1.00.

Dar Andy Levarja iz Cairnbrook, Pa. znaša \$2.00.

Vsi ti darovi so vključeni v XXV. pošiljatev, katero smo danes odpremili na postojno mesto v domovino.

Uredništvo.

Mariborska porota. Posestnik Jakob Toplak se je vračal dne 26. januarja okoli pol 5. zvečer z mariborskega trga po cesti Maribor-Tezno domov. V Tezenskem gozdu se mu je pridružil neki 18-letni deček, ki se je nekaj časa peljal na vozu. Med potom je fant izstopil ter izginil v bližnji gozd. Čez nekaj minut pa dohiti voz mlad mož, ki je vih-tel v roki dolg nož in z besedami "denar ali smrt" je zadal Topla-ku okoli 17 zabodljajev, nakar ga je oropal za 250 Din. gotovi-ne. Sam slučaj hotel, da Topla-ku ni bila prerezana glavna žila. Orožništvo je imelo pri svojih po-izvedbah takojšen uspeh.

Na podlagi osebnega popisa je bil aretiran 19-letni čevljarški po-močnik Ivan Kampl. Sum je bil utemeljen.

Preiskava in obravnava je Kamplovo krivdo nepobito do-kazala in fant je bil kljub temu, da je trdovratno tajil — od po-rotnikov spoznan krivim sločin-ropa, nakar ga je obsodil senat na 10 let težke ječe.

Tajinstveni otok.

Na zemlji se nahajajo še vedno kraji, ki so sicer znani, toda še ne temeljito raziskani. V obsežnih daljavah vzhodnega Pacifika, 4000 km zahodno od Valparaísa, štrli majhen, komaj v obsegu treh nem-skih milj se raztezajoč otok iz ba-zalta, gol in samotni, iz globokih voda, in tvori zdnji konec poline-skega sveta. "Rapanui" so ga na-zivali v novejšem času njegovi prebivalci, za "Vzhodni otok" ga je krstil Evropejec holandski admiral Jakob Roggweeen, ki ga je odkril in stopil na njegovo stro-mo obrežje ob veliki noči l. 1722 kot prvi izmed belokožcev. Ta o-tok nudi po besedah nemškega raz-iskovalca oceana Friderika Schul-ze-Maizierja, ki daje v knjigi "Vzhodni otok", izšli v Lipskem, dragocena pojasnila o dosedaj še neodkritih skrivnostnih tega oto-ka; celo vrsto problemov, ki so mo-goče najzagonetnejši in najbolj nejasni v zgodovini oceana.

Težko je dognati zgodovino te-ga tajinstvenega otoka. Na stoti-ne mogočnih kamnitih kipov, po-več metrov visokih, leži razpadlih na pol opustošenih terasah ali v osamljenih krajih. V zapuščenih kamnolomih se najdejo še kamni-ta dleta, s katerimi so kiparji dav-no minulih časov izdoblili veliko množico takih kamnitih orjakov iz strjene lave. Kdo so bili možje, od katerih izvirajo ti ostanke, ki kažejo na zelo razvito človeško ple-me; kdaj so živeli, odkod so pri-šli? Danih je več možnosti, ki do-voljujejo postavljati verjetne hi-poteze, ali žal, samo hipoteze.

Na marsikatero vprašanje je ne-mogoče najti odgovora. Kako je bilo mogoče te 40 do 50 ton težke mase premikati in jih postaviti na prostor, kjer se nahajajo zdaj? Ali ni nekaj resnice na trditvi teo-zofov, da teh gigantskih monu-mentov niso ustvarili navadni zep-ljani, ampak orjaki prastare epo-he sveta, prebivalci izginulega kontinenta "Lemuria", ki je ob-segal nekdanjo ozemlje indijskega in pacifiškega oceana. Ostanek tega kontinenta pa je vzhodni otok.

Schulze-Maizier nam daje na vsa ta vprašanja znanstveno zelo glo-boko utemeljena pojasnila in se poglablja v starodavno kulturo tega otoka z znanstvenimi razumeva-njem. Med drugim se peča v ob-sežni razpravi s pisavo, v kateri so pisane na tem otoku najdene table.

Veliko količino plošč je odkril neki misijonar, ki pa je storil vse, da bi se čim prej uničile. Komaj je odkril prve "govoreče kose le-sa", kakor so te table imenovali otočani, je že v svoji gorečnosti zahteval, da se ti paganski doku-menti sežgo. Devizo "zažgi, kar si dosedaj častil", so novopečeni kri-stjani upoštevali tako vestno, da so začeli v mnogih kočah z dotlej svetimi tablamami kuriti ognjišče.

Da se je kljub temu ohranil še ve-lik del teh popisanih starodavnih lesenih plošč, se je zahvaliti ne-kemu praktičnemu otočanu, ki si je iz njih zgradil ličen čoln, Pisa-va na teh tablah se da deloma lah-ko razbrati. Ni treba mnogo bi-stroumnosti, da spoznaš v posta-vi, ki nosi klobuk iz ptičjih peres, poglavarja ali svečenika; tudi ni težko spoznati znamenje za žr-ve ali za mrtve stvari, kakor n. pr. za raka ali za trnek. Pač pa se pri razmotrivanju čudovitih figur o-pazuje večkratno ponavljanje go-tovih znamenj in nepretrgana vr-sta simbolov, ki nimajo nobenega ločenega grupiranja. Majhni in fino vrezani hieroglifi nam kaže-jo gotov stil. Najbrž je veselje do

risanja vseh mogočih predmetov vodilo umetnikom roko in tako po-speševalo postanek te pisave s po-dobiaci.

Po mnenju Schulze-Maizierja se je pri raziskovanju vzhodnega o-toka zopet pokazalo, da smo pri vsem današnjem velikem znanju vendar še veliki nevedneži.

Poglavitna težkoča pri razbira-nju te starodavne "svete" pisave je v tem, da je bilo ogromno šte-vilo plošč sežganih, saj se je bar-barsko uničevanje teh prazgodo-vinskih dokumentov omejilo šele tedaj, ko se je za tablice zaintere-siral Tapano Jaussen, škof v Ta-hiti in član kongregacije, ki se je lotil pokristjanjenja otočanov. On je začel prvi razbirati pisavo na tablicah, kolikor se jih je še našlo, a so danes raztresene v raznih mu-zejih po svetu. Treba bo zbrati njih reprodukcije ter se lotiti no-vega dela, da se vsaj kolikor to-liko doženejo skrivnosti teh dav-nih dokumentov kulture na samot-nem otoku.

† NAZNANILO IN ZAHVALA.

Globoko potrtega srca nazna-njam vsem sorodnikom, prijate-ljem in znanecem, prežalostno vest, da je moj prelubi in nepo-zabni soprog

SILVESTER PRETNAR

utonil dne 3. julija t. l. v Orange Lake blizu Newburgha, N. Y. Pri kopanju je prijel krč ter je ta-ko izginil pod vodo, še predno so mogli reševalci do njega. Pripe-ljen je bil v Brooklyn, na 1204 Bushwick Ave., odkoder se je vr-šil pogreb v sredo dne 7. julija s s sveto mašo iz cerkve Our Lady of Council na Putnam Ave. na St. John pokopališče.

Tem potom se najprisrčnejše zahvaljujem vsem, ki so ga ob-iskali na mrtvaškem odru, čuli ponoči ter vsem onim, ki so me tolažili v teh britkih in težkih urah. Posebno se zahvaljujem moji dobri teti Mr. Pribil ter dru-žini Šare-Hrašar. Prelepa hvala tudi vsem darovalcem vencev in cvetlice: Mr. Pribil and Family, Helena in Louise Gilmayer, Pe-ter Gilmayer, družini Šare-Hra-šar, družini Kovač, Joseph Ro-vež, Mr. in Mrs. Victor Pribil, dru-žini Ignac in Frank Mušič, M. J. Peterka, Ignaz F. Nakrst, May Alen and Family, dekletom iz New England Panama Hat Co., svakinji Marie, sestrama Fanny in Cecilia ter Milki Medved.

Hvala družini Čagran za dari-lo za sv. mašo. Iskrena hvala tu-di vsem, ki so ga spremlili na nje-govi zadnji poti, kakor tudi fan-tom, ki so se prostovoljno ponu-dili, da so nosili krsto v cerkev, ter zopet k gomili. Še enkrat pri-srečna hvala vsem skupaj!

Tebi pa dragi mir in pokoj, ter nasvidenje nad zvezdami!

Žalujoča soprega:

Molly Pretnar.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Na-roda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

83 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

66

(Nadaljevanje.)

Udaril se je po čelu ter pripomnil:
— Zdi se mi, da bom kmalu znorel.
— Dokler, — je ponovila Juana počasi ter se igrala z žepkami na svoji krasni obleki.
Globoko je vzdihnil.
— Dajte mi vsaj milostni rok, — je rekel konečno med zobmi, — in predvsem mi recite, da ste mi oprostila.
Mesto odgovora je obrnila glavo na stran.
— Kdaj se hočete poročiti z gospo Konrid? — je vprašala zelo hladno.

Jezno se je zasmejal.
— Kdaj? Tega sam ne vem, ker sem napol pohabljen s svojo hromo roko. In razvnetega, Juana, kako strašen občutek je, če občuti človek kot hlapčevsko nasilje to, kar si je nekoč želel z vso strastjo svojega srca! Nikdar nisem hotel vrjeti v to, a sedaj vem iz lastne izkušnje.

Nasmehnila se je.
— Mislim, gospod Ter Velp, da ste danes slabe volje. Kaj pa hočete razpravljati?

— Da ste zopet dobra z menoj.
— Princ se je vrnil.
— Well, tukaj sem zopet, — je zašepetala Juana.
— In nikakih neprevidezov?
— Smehljaje je zmežljala z glavo.
— Ali se varu ne zdi, da postaja tukaj mrzlo? — je rekla Juana prineu. — Najboljše je, če gremo noter.

Ko je stopila Juana zopet v dvorano, se je kazala povsem brezbrizno napram zbrani družbi. Dosegla je več kot je mogla kdaj upati in tihi trijumf, ki je blestel v njenih velikih, jekleno-sivih očeh, ji je dajal poseben izraz.

Niti za trenutek, tekem elega večera, ni pozabila na pogledu Henrika in Georgina, ki je vse opazila, se je jezila tako, da je skoro izgubila samozavest in kontrolo nad seboj.

Skrajno je bila ogorčena, ne le raditega, ker se je držal prine kot klop Juane, temveč tudi raditega, ker je zapazila med čestitci Juane Ter Velsa. Njen občutek pa ni izvirail iz sočutja z Vero. — Kaj je briga! Vse pa je kazalo, da skuša najti Ter Vels izgovor, da se izogne tej poroki. Kaj potem?

Če se ne bo Vera poročila, bo izgubila Hilda premoženje in njej bo ostala beda in razvnetega ne bo mogla nikdar premestiti prepada, ki se je pojavil med njo in Vero. Res, najraje bi se jokala od jeze kot majhen otrok.

Kako varno se je že domnevala! In sedaj ta udarec. Naperjala je svoje možgane, da najde sredstvo, s katerim bi v zadnjem trenutku spravila Ter Velsa skupaj z Vero, — a zaman. Prisiliti ni mogla nikogar.

Na povratku proti domu je govorila o tem s svojim možem.
— Ter Vels se je škandalozno obnašal naravnost škandalozno, — je rekla, tresoč se od jeze. — Človek bi moral naravnost znoreti, če je opazoval to zavijanje oči in ljubinkovanje s to Amerikanko, posebno če se pomisli, da je ona sama napravila Vero nemogočo. Vsa iz sebe sem!

— Uboga Georgina, — je rekel Emil s sočutno nežnostjo, — kako te to razburja! Ti vendar ne moreš napraviti ljudi boljše kot so. Amerikanka je bogata, Ter Vels, — no, proti njemu sem imel že davno svoje pomisleke. Meni pa je cela stvar celo ljuba. Vera bo prišla s časom preko razočaranja in obvarovani bomo vsaj težavne naloge, da se takorekoč polastimo njenega premoženja. To bi mi bilo naravnost nezno.

— Norec, — bi mu najraje zabrusila v obraz, a se je zadržala ter rekla: — Ali ne misliš nič na njen renomej?

— Proč mora od tukaj, v Pariz ali Rim.

Georgina je nestrpno udarila z nogo ob tla.
— Veruj mi, Emil, da bo poginila na tem razočaranju, ker je preveč ponosna. Ali res ne moremo ničesar storiti, da prisilimo Ter Velsa, da drži svojo besedo?

Prijela je za roko svojega moža ter jo močno stisnila. On je smatral za sočutje to, kar je bilo čisto priprosto egoizem.

— Uboga, mala žena, ničesar ne moremo storiti, vsaka beseda bi bila odveč. Ali hočeš morda, da ga pozovem na dvoboje?

— Ne, je rekla brezbrizno, — to bi ne imelo nikakega pomena, ker bi to gotovo ustrelil.

Bil je neprijetno dirjen od njenega tona, a pripravljen odpustiti ji, ker je domneval, da ima sočutje z Vero.

— Veruj mi, Georgina, kdor ne nosi finih postav častnega zakonika v svojem srcu, tega ne moreš prisiliti k nobeni stvari.

Omahnila je v kot voza ter globoko vzdihnila, ne da bi izpregovorila kako nadaljnjo besedo. Njen nemirni duh pa je iskal ter koval načrte, od katerih je bila seveda odvisna njena lastna bodočnost.

*

— Ali sem bil res popolnoma blazen? — se je vpraševal Henrik, ko je stal še istega večera sam v svoji sobi ter se domislil z mučno natančnostjo trenutkov na terasi. — Ali sem res rekel vse to in poig tega še Juani Bridge?

Resnica je bila in ta resnica je čudno učinkovala na njega.

Vsled svoje ljubezni do Vere se je čutil dvignjenim, boljše kot je bil dosedaj, a polagoma, čisto polagoma, je zmagoval v njem staro. Vpraševal se je v tej neprijetni uri resno, če je njegova ljubezen ugasil, a ni mogel dobiti nobenega poštenega odgovora na to. Čas je otopil njegov čut do nje in nesrečni testament je tudi dosti prispeval k temu.

— Jaz nisem nikak požrešen egoist, ki misli le na denar, — si je mislil, nezadovoljen s hladnostjo, katero je občutil do Vere, — nisem nikdar bil! Razumu pa je tudi treba dati gotove pravice. Če bi bila moja roka še močna, bi nikdar ne mislil na njeno bogastvo. Vedel je, da je s temi besedami varal samega sebe, a bil je preveč strahopeten, da bi priznal resnico, kajti sramoval se je kljub vsemu.

V bližini Vere je imel vedno občutek, da stavi njegovemu značaju najvišje zahteve, — da ga vleče k sebi nazvorg, mogoče nezavestno, — in to je včasih prav neprijetno občutil. Vera je bila pač drugačna kot večina žensk.

Tudi v najbolj intimnem občevaranju bi ne postala nikdar tako popustljiva in udana, kot zahteva samoljubje moža in vedno bi obstajala med obema kaj opazna, a vendar obstoječa meja. To bi postalo s časom dolgočasno. In poleg tega bi bila brez dvoma ljubozna. — Umetnik, ki živi le skozi svoje oči, pa bi se ne mogel nikdar priprosto gibati v ozkih mejah meščanske morale.

(Dalje prihodnjik.)

ANGL. KANAL BO SKUŠAL PREPLAVATI

Slavni nemški plavac Ernst Viorkoeter bo skušal to poletje preplavati angleški Kanal. Ameriški plavci Gertrudi Ederle se je lansko leto poskus izjalovil.

K. Kubov:

Rednik.

Vanjka je imel nekoč očeta — pa je padel na bojišču. Ostala mu je mati — pa se je peljala nekoč za kruhom, padla s pločnika in prišla vlakom pod kolesa.

Vanjka nima nikogar več razen babice Uljane, bratca Petjke in sestrice Anke. Pa so to ljudje? Uljana je naglušna, Petjka ima pred očmi strah in Anka — ta se shodila ni, le po tleh se plazi okrog. Vanjka je edini mož.

Vanjka je postal družini poglavar. Kadar Uljana kuri, zapoveduje on: — Urneje, stara, ti tratiš ogenj zastoj. . .

Še je kruha v hiši, pa ga bodo snedli zdaj kdaj. Krompir bo tudi pošel. Kaj storiti?

— Joj, zmznili bomo! — stoka Uljana.

— Saj ti lahko pogineš, mi pa bomo še živeli! — objestno odgovori Vanjka, vzame košarico in odide.

— Prosit grem.

Zgodaj v jutru je šel. Zvon iz stolpa se je že k večernemu glagil in Vanjke še ni. Žarki meseca že rišejo dolge trakove na tleh in Vanjke še ni in ni. Uljana je že začela moliti k svetemu Mihaelu, ko se vrata odpro. Vanjka! Njegov obraz je zadovoljen, smeje se. Košarico postavi na mizo.

— Na, žrite!

Uljana vzame iz košarice hlebec kruha, debelo ribo in debelo klobaso. Pravi pravcati čudež! — Od kod imaš to?

— Ukradel, babica. — Vanjka kriči v uho. — Zdaj ne marajo nič več darovati, pa sem vzel. Na postaji, pri vojakihi.

Anka se zbudi, začne se emirati. Vanjka ji da košček sladkorja. Petjka se je tudi zbudil. In se tudi smeje, ko vidi kruh. Vsi se smejejo; veselo postane v koči.

Ves dan se smejejo in jedo. — Drugi dan pa so že snedli vse in vsi spet prosijo kruha.

— Grem, — pravi Vanjka.

— Pojdi, rednik naš, — pravi Uljana; — poginili bi brez tebe.

Vanjka gre naravnost na postajo.

Tam je velika množica ljudi. Sujejo se, kričijo, psujejo. Čudno: vsak dan se vozijo ljudje in vlak jih vendar vseh ne odpelje. Po tleh sedijo, čakajo, pijo in jedo.

Vanjka ugleda kmeta z ženo. Sedita pred kovčgom, na katerem je čajnik, steklenica mleka, meso in cel hlebec kruha.

— Zavoljo Boga, dajte malo, — pravi Vanjka, ki se ne more premagati in stegne roko.

— Bog bo dal, — pravi kmet in emoka.

— Mnogo takih se potika tod okoli, — reče jezno žena.

Vanjka ugleda damo s klobukom na glavi. Lep kožniček, srebrna ročna torbica.

— Daj, prosim kaj za kruh, — pravi Vanjka tožeče.

Dama ga še ne pogleda ne, kakor da ga sploh ne čuje.

Vanjka ugleda starca. Dolga brada, dobre oči. Na veliki košari sedi in je velik kšnat kolač.

— Ded, daj malo, — prosi Vanjka.

Stari pomisli, si ogleda dečka in pravi: — Poberi se k vragu,

prijateljček, kolač imam rad tudi sam.

Vanjka vzdihne, se ozre po ljudeh in hipoma ga popade jeza proti vsem.

— No, pa dobro, vi sodrga, — si šepne in zaihti od togote.

Na peč naslonjen gleda tja proti kmetu z ženo in proti staremu. Veliki — ti jedo, on pa je majhen, in nič ne čuti jo z njim.

Žena se je težko dvignila od tal, vzela prazni čajnik in odšla po krop. Kmet je ostal sam; do kraja žveči svoj zadnji grizljaj mesa, obrne Vanjki hrbet in začne nekaj šariti iz svoje vreče. Kruh na kovčgu je ostal brez varuha.

— Kral bom, — se odloči deček.

Kakor mačka se splazi do kovčga, stegne roko po kruhu. . . in v hipu zakriči, kar mu dajo moči.

— Kaj, kral boš! — zakriči kmet, skoči od tal in srda vrti oči.

— Držite ga! — vpije čez dečkovo uho kmeti fant.

Vanjka se hoče iztrgati kmetu, pa mu je tako, kakor da se je njegova glava razcepila v dvoje in raznobarne iskre mu plešejo pred očmi. Tla se majojo pred njegovimi nogami.

— Kradel! — ponovi kmet in spet bije po Vanjkovi glavi.

— Kradel! — zavpije kmeti fant in zamahne, Vanjka pa sam glasno zastoka: zdi se mu, kakor da kamenit strop pada nanj. Požene, z obema rokama oprijema svoj život, ki so veliki ljudje s svojimi škornji začeli tolči po njem.

Njegova koča, njegov dom mu vstane pred očmi. Anka se smehlja s sladkorjem v roki in babica Uljana govori:

— Poginili bi brez tebe, rednik naš! — Potem pa se začne koča, Anka, Uljana, stari s kolačem, kovčeg s kruhom, ljudje na postaji — vse se začne vrteti, plesati med krikom in tuljenjem. In Vanjka čuti, da je padel v temno, strašno luknjo. . .

Težka železniška nesreča.

Iz Zagreba poročajo: Preglednik vagonov na zagrebškem kolodvoru Marko Siročić je bil slučajno padel pod vagon, ki je tekkel proti kolodvoru. Kolesa so mu odrezala obe nogi. Nesrečnega železničarja so prepeljali v bolnico.

Prav vsakdo —

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda"

ADVERTISE IN GLAS NARODA

VAŽEN IZUM ANGLEŠKEGA ZDRAVNIKA

Nedavno se je sestala v Londonu komisija strokovnjakov, ki je preizkusila zanimiv aparat — izum nekega londonskega zdravnika. S tem aparatom se da doznati, je li človek res umrl, ali pa spi samo letargično spanje. Aparat je popolnoma zanesljiv. Obnesel se je tudi v slučajih, ko so vse druge metode odpovedale. Komisijo so tvorili trije člani — en vseučiliški profesor in dva praktična zdravnika. Priznali so, da bo igral aparat pri ugotovitvi smrti zelo vano vlogo.

Statistika kaže dokazuje, da so pokopali v zadnjem desetletju v Evropi več sto dozdevno mrtvih ljudi. Samo v izjemnih slučajih so nekaj dozdevno mrtvih rešili strašnih muk v grobu. Najzanimivejši slučaj se je pripetil v Seedu, kjer so hoteli pokopati nekega epileptika, ki je bil na videz že dva dni mrtve in pri katerem so tudi zdravniki ugotovili smrt. Že so spuščali njegovo truplo v grob, ko so se vrvi naenkrat utrgale tako, da je padla krsta sama v grob. Pri tem se je dozdevni mrtič stresel, pokrov krste je odskočil, mrtič je odprl oči in vstal.

Takih slučajev navaja statistika mnogo. Tako se je pripetilo pred leti v nekem sibirskem mestu, da so pokopali dozdevno mrtvo nosečo žensko tik pred porodom. V dotičnem mestu sta bili samo dve zdravnici. Ženska ni mogla poroditi, in da ji olajšajo muke, ji je dala zdravnica injekcijo morfija. Vzela pa je pomotoma preveliko dozo in ženska je otrpnila. Položili so jo v bolnico na mrtvaški oder in obe zdravnici sta izjavili, da je mrtva. — Odločilo se je bilo zdravniško mnenje in tako so nesrečno žensko pokopali. Njeni sorodniki se s tem niso mogli sprijazniti. Trdili so svoje in končno so se začele za zadevo zanimati oblasti. Sestavljena je bila uradna komisija, in ko so grob odkopali, so našli v krsti mrtvo žensko, ležečo na trebuhu, kraj nje pa mrtvo dete. — Sirota se je v grobu prebudila in v strašnih mukah rodila, nakar je seveda od groze in pomanjkanja zraka umrla. Javnost je bila tako ogorčena, da so morale posredovati oblasti, sicer bi bili obe zdravnici linčali.

Izum londonskega zdravnika pa pomeni konec pokopavanja dozdevno mrtvih ljudi. Zdravnik, ki je izumil ta aparat, je izjavil nekemu angleškemu časnikarju, da je njegov izum zelo enostaven in da se čudi, da doslej še nihče ni prišel na to idejo. Aparat obstoja iz majhne steklene eprove in modre niti, ki jo vtaknejo s pomočjo igle mrtliču pod kožo, kjer ostane pol ure. Če postane nit rmena, je smrt dokazana, če se pa njena barva spremeni, je dotični samo dozdevno mrtve. Nit namočijo poprej v nekem kemičnem preparatu, ki reagira na kisline v krvi mrtliča tako, da izgubi nit modro barvo in postane rmena. Pri živem človeku v krvi ni kisline in zato ostane nit modra.

Komisija, ki je ta izum preizkusila, je izjavila, da bodo morale države s posebnim zakonom odrediti uporabo novega aparata za ugotovitev smrti. Samo na ta način se bo dalo preprečiti pokopavanje navidezno mrtvih ljudi.

za boleznin in bolečine

PAIN-EXPELLER
Travniška mazilka reg. v pat. št. 22. 42.

Prijatelj v Potrebi

NANANILLO.

Našim naročnikom v državi Pennsylvaniji naznanjamo da jih bo v kratkem obiskal zopet naš znani zastopnik

Mr. JOSEPH ČERNE
in prosimo, da mu gredo na roko, ter pri njem obnovijo naročnino.

Upravništvo.

Kretanje parnikov - Shipping News

17. julija:	Majestic, Cherbourg; France, Havre; Pennland, Cherbourg, Antwerp.
21. julija:	Mauretania, Cherbourg.
22. julija:	Hamburg, Cherbourg, Hamburg.
24. julija:	Paris, Havre; Homeric, Cherbourg; Belgenland, Cherbourg, Antwerp; Muenchen, Cherbourg, Bremen.
27. julija:	Resolute, Cherbourg, Hamburg.
28. julija:	Pres, Harding, Cherbourg, Bremen.
29. julija:	Westphalia, Hamburg.
31. julija:	Zeeland, Cherbourg, Antwerp; Bremen, Bremen.
1. avgusta:	Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg.
4. avgusta:	Aquitania, Cherbourg; Geo, Washington, Cherbourg, Bremen.
5. avgusta:	Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Majestic, Cherbourg.
7. avgusta:	Republic, Cherbourg, Bremen.
10. avgusta:	Martha Washington, Trst; Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.
11. avgusta:	Berengaria, Cherbourg; Pres, Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
14. avgusta:	France, Havre; Homeric, Cherbourg; Berlin, Cherbourg, Bremen.
17. avgusta:	Berlin, Cherbourg, Bremen.
18. avgusta:	Mauretania, Cherbourg; Arabic, Hamburg; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.
21. avgusta:	Paris, Havre; Olympic, Cherbourg; Leviathan, Cherbourg.
24. avgusta:	Aquitania, Cherbourg; Resolute, Cherbourg, Hamburg.
25. avgusta:	Pres, Harding, Cherbourg, Bremen.
26. avgusta:	Cleveland, Cherbourg, Hamburg.
28. avgusta:	Majestic, Cherbourg.
31. avgusta:	Pres, Wilson, Trst.
1. septembra:	Berengaria, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen; Derfflinger, Bremen.
2. septembra:	Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Andania, Hamburg.
3. septembra:	Columbus, Cherbourg, Bremen.
4. septembra:	France, Havre; Homeric, Cherbourg, Bremen.
7. septembra:	Reliance, Cherbourg, Hamburg.
8. septembra:	Mauretania, Cherbourg; Pres, Roosevelt, Cherbourg, Bremen.
9. septembra:	Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Republic, Cherbourg, Bremen; Westphalia, Cherbourg, Hamburg.
11. septembra:	PARIS, III. SKUPNI IZLET: — Olympic, Cherbourg; Leviathan, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen.
15. septembra:	Aquitania, Cherbourg.
16. septembra:	Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.
18. septembra:	Majestic, Cherbourg; Berlin, Cherbourg, Bremen.
21. septembra:	Resolute, Cherbourg, Hamburg.
22. septembra:	Berengaria, Cherbourg; Arabic, Hamburg; Pres, Harding, Cherbourg, Bremen.
23. septembra:	Thuranga, Cherbourg, Hamburg.
25. septembra:	France, Havre.
28. septembra:	Muenchen, Bremen.
29. septembra:	Mauretania, Cherbourg; Geo, Washington, Cherbourg, Bremen.
30. septembra:	Martha Washington, Trst; Columbus, Cherbourg, Bremen.

SAMO ŠEST DNI PREKO
Z OGROMNIMI PARNIKI NA OLJE

FRANCE 17. JULIJA - 14. AVGUSTA

PARIS 24. julija. — 21. avg.

HAVRE — PARIŠKO PRISTANIŠČE

Kabine tretjega razreda z umivalniki in tekočo vodo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pijača.

19 STATE STREET NEW YORK

ALI LOKALNI AGENTJE

POZOR ROJAKI!

Prosti pouk glede državljanstva in priseljavanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natlačno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi pripravljamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nezdravljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosilcu v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svoje iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslavlani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Uredništvo.

V JUGOSLAVIJO

Nizke cene za tja in nazaj v tretjem razredu

Do Zagreba in nazaj: \$198. do \$210.

V Beograd in nazaj — \$198.50 do \$210.50

Veliki parniki za vas, — vključno Majestic "največji parnik na svetu", Olympic, Hameric, Belgenland, Lapland, Pennland (prej Pittsburgh), Zealand, Arabic, itd.

Vi lahko obiščete domovino ter se vrneta v Zdržene države z ameriškim vladnim dovoljenjem. Vprašajte pooblaščenega agenta ali

WHITE STAR LINE RED STAR LINE
1 BROADWAY NEW YORK

Naznanilo.

Slovensko Samostojno Bolniško Podporno Društvo v New Yorku priredi v soboto, dne 23. oktobra VINSKO TRGATEV,

ki obeta nekaj posebnega. Priprave so že zdaj v teku in odbor je kupil Atwater Kent Radio Set, št. 20 za \$100.00. ki bo takrat izžrebani v korist društ. blagajne. Kdor še nima Radio v svojem stanovanju, ali pa želi boljše, naj izbere žreb, dokler se jih še dobi pri tajniku Jože Fogachnik, 56 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y., ali pa pri Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (5x) Veselični odbor.

POZOR ČITATELJI!

Naročila za Vodnikovo družbo smo te dni odposlali. Za to leto ne sprejmemo nobenih naročil več. Tudi kdor bi sedaj direktno naročil knjige iz Ljubljane, ne bo videl svojega imena v družbinem imeniku. Mi smo sicer naročili nekaj iztisov več, katere bomo razprodali, ko bodo knjige dospale v Ameriko. To naj blagovolijo rojaki vpotevati.